

Egy szankció reformjai nyomában a gyakorlaton keresztül

I. Összehasonlító táblázat

Az 1843-as büntető anyagi jogi javaslat	Az 1978. IV. tv. jelenleg hatályos szabályozása	Az új Btk. tervezet szabályozása
<p>8. § A büntetések nemei a következők:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Életfogytáig tartó rabság 2. Határozott ideig tartó rabság 3. Fogság (arestum simplex) 4. Közhivatalnak ítélet által kimondott elvesztése 5. Pénzbeli büntetések 6. Bírói megdorgálás <p>17. § A büntetéseknek minden olyan nemei, melyek a fentebbi 8-ik §-ban megemlítve nincsenek, ezentúl semmi közkereseti esetben alkalmazhatók nem lesznek.</p>	<p>38. § (1) Büntetések</p> <ol style="list-style-type: none"> a) a szabadságvesztés, b) a közérdekű munka, c) a pénzbüntetés, d) a foglalkozástól eltiltás, e) a járművezetéstől eltiltás, f) a kiutasítás. <p>(2) Mellékbüntetések</p> <ol style="list-style-type: none"> a) a közügyektől eltiltás, b) a kitiltás. 	<p>37. § (1) Büntetések</p> <ol style="list-style-type: none"> a) a szabadságvesztés, b) az elzárás, c) a közérdekű munka, d) a pénzbüntetés, e) a foglalkozástól eltiltás, f) a járművezetéstől eltiltás, g) a kitiltás, h) a sportrendezvények látogatásától való eltiltás és i) a kiutasítás. <p>(2) Mellékbüntetés a közügyektől eltiltás.</p>
<p>18. § Ezen törvénykönyvben a törvényszegések minden nemeinél a rabsági, fogsági s pénzbeli büntetésnek, csak azon legnagyobb mértéke van határozottan kijelölve, mellyen túl a bíróságnak ítélete a 86-ik 88-ik és 93-ik §§-ok esetein kívül soha nem terjedhet.</p> <p>19. § A melly esetekben a büntettnek valamely fokozatára azt rendeli a törvény: hogy az a bevégzésre rendelt legnagyobb büntetésnek bizonyos részéig, például két harmadáig, feléig, vagy egy harmadáig, büntettethetik, azokban, ha a bevégzésre legnagyobb büntetésül holtig tartó rabság van rendelve, a büntetésnek két harmada tizenhat évi, fele tizenkét évi, egy harmada nyolcz évi rabságban állapittatik meg.</p>	<p>40. § (1) A szabadságvesztés életfogytig vagy határozott ideig tart.</p> <p>(2) A határozott ideig tartó szabadságvesztés legrövidebb tartama két hónap, leghosszabb tartama tizenöt év; életfogytig tartó szabadságvesztéssel is büntetendő bűncselekmény, bünszervezetben, különös vagy többszörös visszaesőként történő elkövetés, továbbá halmazati vagy összbüntetés esetén húsz év.</p>	<p>38. § A szabadságvesztés határozott ideig vagy életfogytig tart.</p> <p>40. § A határozott ideig tartó szabadságvesztés legrövidebb tartama három hónap, leghosszabb tartama húsz év; bünszervezetben, különös vagy többszörös visszaesőként történő elkövetés, illetve halmazati vagy összbüntetés esetén huszonöt év.</p>
<p>112. §. A ki nem előre meggondolva, hanem indulatos felgerjedésében tökéllente el magát arra, hogy mást életétől megfosszon, s indulatos eltökélését azon felgerjedésben tüstént végre is hajtotta, szándékos emberölésért büntettetik.</p>	<p>167. § Aki mást, méltányolható okból származó erős felindulásban megöl, büntettet követ el, és két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.</p>	<p>173. § Aki mást méltányolható okból származó erős felindulásban megöl, büntett miatt öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.</p>

II. Egy jogeset a Jászkun Kerületből 1847-ből

Víg István és Benesetzki József összeszólalkoztak egy kocsmában, majd a tanyára ment segítséget kérni a vádlott megverésére. Benesetzki József házához érve egy lapátnyéllal várta kint, majd elkezdte szidalmazni, hogy nem mer kimenni és káromkodott is. Ezen indíttatásból Benesetzki József egy görcsös botot kiment, azt a sértett felé dobta, amely úgy fejen találta, hogy abba belehalt 20 nap múlva.

Ítélet: 2 évi rabság a törvényhatóságnál a szokott módon.(1847. nov. 19.)

A Hétszemélyes Tábla módosította: ennek ítélethirdetésétől számítsa 2 év. (1848. dec. 5.)

III. Egy Legfelsőbb Bíróságon hozott határozat 2006-ból (BH 2006.4)

A terhelt a fővárosból 2002-ben költözött haza, ahol együtt lakott a sértettel, aki az öccse volt. Az együttlakás során a viszony megromlott közöttük, melynek oka főként az anyagiakra volt visszavezethető.

2002. július 28-án a terhelt a sértettel tartózkodott otthon. A sértett délelőtt megivott 1-2 liter bort, amíg a terhelt elment otthonról, amely idő alatt 3 üveg sört ivott meg. Hazafelé menve már ideges volt, mert attól tartott, hogy a sértett majd a szemére veti, hogy sokáig maradt távol, amely be is következett oly módon, hogy a terhelt ruháit az udvarra dobálta és ágyát is kitétte. A terhelt próbálta elviccelni a helyzetet, hogy ebéd helyett vacsorát hozott, de a sértett ekkor felugrott az ágyról és kiabálva felelősségre vonta testvérét, majd a korábban a szobába bevitt baltát a fal mellől felvéve „takarodj a portámról a kurva anyádat, vagy megöllek!” kijelentést tette, de az eszközt nem emelte fel, hanem azt maga mellett jobb oldalon tartotta. Ekkor a terhelt kiabálva kérdezte, hogy „miért ölnél meg engem”, majd azonnal a sértetthez lépett a kezéből egy csavarással kivette a baltát és 5-8 alkalommal, nagy erővel fejen ütötte testvérét. A sértett bal kezét védekezésül maga elé kapta, majd az ütések hatására hanyatt az ágyra zuhant és azonnal cselekvőképtelenné vált.

A terhelt ezután ugyancsak nagy erővel - minimálisan - 10 alkalommal a sértett elülső mellkasára sújtott az eszköz fém részének fokával.

Miután a terhelt abbahagyta testvére ütlegelését, kiment az épületből, majd a faluban céltalanul járkált.

A terhelt 20-21 óra körül visszament a lakásba, ahol észlelte, hogy öccse ugyanúgy feküdt az ágyon, ahogy otthagya. A terheltben ekkor tudatosult, hogy a testvére meghalt.

Az erős indulati állapot a terhelten kívülálló okból keletkezett, azt a sértett elítélendő viselkedése, agresszív fellépése váltotta ki, és erkölcsileg is menthető volt. Az ölési szándék rögtönössége és a cselekmény azonnali végrehajtása is megállapítható. A terhelt számára az elkövetett cselekmény én-idegen volt, személyiségére a konfliktus nélküli indulatosság nem volt jellemző.

A megyei bíróság ítélete: különös kegyetlenséggel elkövetett emberölés büntette miatt **12 év fegyház** és 10 év közügyektől eltiltás.

Ítéletábra döntése: helybenhagyás

Legfelsőbb Bíróság módosította: erős felindulásban elkövetett emberölés büntette miatt **6 év börtön** és 6 év közügyektől eltiltás.